kui järve kukkunud näib olevat; selle tagajärjel on tekkinud kõrge pankrannik, mis tõuseb kõrgemais kohtades 8—9 m üle järvepinna (106. joon.). Siin paljastub suurepäraselt kõrgendiku aluspõhjaks olev tumepunane devooni liivakivi. Lainete tegevusel on sellesse koopad tekkinud ja moodustunud 4—5 m laiune rusukalle. Sinna on ka jää välja veeretanud suuri rändrahne, millest kaks on iseäranis suured (3 m pikad, 2 m kõrged). Panka katab kõrgemal kena puude ja põõsaste tihnik.

Tammelt 2—3 km kagu poole tõuseb kihelkonna keskuses 3—4 km pikk ja ligi 2 km lai madal voorelaadiline Noorma kõrgendik, mis kannab oma lael kolme kõrgemalekerkivat kühma. Viimaseist on kõige kõrgem lõunapoolne, Rannu vene kiriku kohal olev

E. Witoff'i foto.

106. joon. Virtsjärve pankrannik Tamme mõisa juures.

Vaade põhjast. Näha järsk devooni liivakivi sein, milles laineist uuristatud murdkulpad; seina all suured munakad ja laineist uhetav rusukalle.

kühm, mis tõuseb 6.8 m üle idas avaneva soo. Noorma kõrgendik jätkub edasi kagusihis paari meetri kõrguse kitsa seljakuna, mida mööda jookseb Rannu mõisasse viiv maantee. Seljaku koosseisuks on kihiline kruus ning liiv, ja võttes arvesse ka välist kuju, tuleb teda pidada radiaalseks vallseljakuks.

Noorma kõrgendikule liitub edelas rida liivakuhjatisi, luiteid, mida tuul siia nähtavasti rannaliivast kokku kuhjanud, kuid mis nüüd juba kaetud männimetsaga. Kõige kirdepoolsemal, maanteele lähemal, asuvad Rannu vallamaja ja surnuaiad.

Rida nooremaid, osalt kinnikasvamata luiteid on Tammemõisa künnise lõunaotsal, otse järve kaldal. Need luited asuvad kolmes